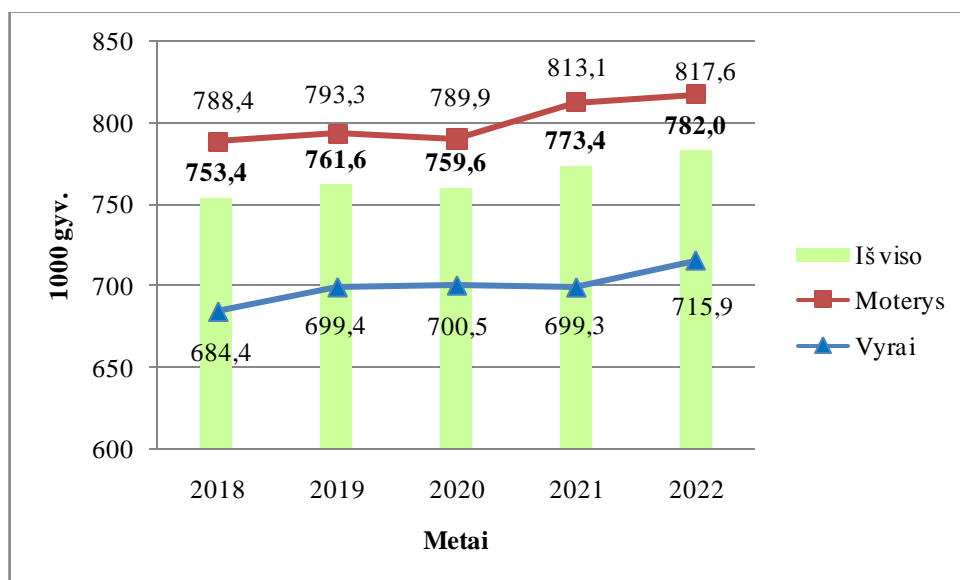

**65 M. IR VYRESNIŲ LIETUVOS GYVENTOJŲ LIGOTUMO KRAUJOTAKOS
SISTEMOS LIGOMIS POKYČIAI 2018–2022 M.**

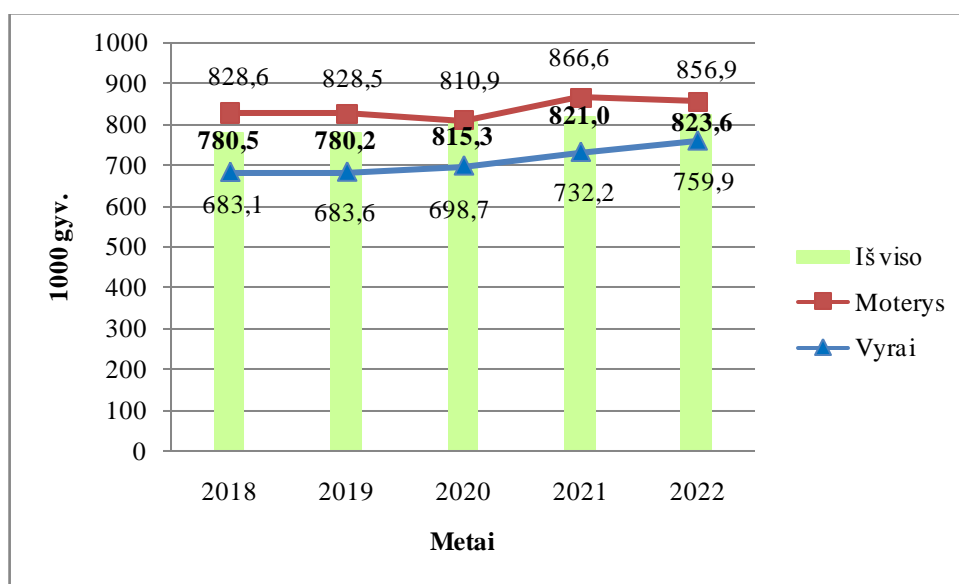
HIPERTENZINĖS LIGOS (TLK–10–A M I10–I15)

2022 m. Lietuvoje hipertenzinėmis ligomis sirgo 442 731 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojas (141 934 vyrai ir 300 797 moterys), t. y. 1000-iai gyventojų teko 782 sergantieji minėtomis ligomis (1 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis padidėjo 3,8 proc. Lyginant ligotumo hipertenzinėmis ligomis rodiklius pagal lytį, vyrai visu analizuojamu laikotarpiu hipertenzinėmis ligomis sirgo dažniau nei moterys. Be to, vyrų ligotumo rodiklis 2018–2022 m. didėjo sparčiau nei moterų, atitinkamai 4,6 ir 3,7 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu daugiausiai hipertenzinėmis ligomis tiek vyrai, tiek moterys sirgo būdami 85 metų ir vyresnio amžiaus. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad didesnis atotrūkis tarp miesto ir kaimo gyventojų buvo 2018–2020 m., tačiau 2021 ir 2022 m. miesto ir kaimo gyventojų ligotumo rodikliai supanašėjo – padidėjus kaimo gyventojų rodikliams. Vis tik miesto gyventojų ligotumo rodikliai išliko didesni visose analizuojamose amžiaus grupėse bei visu analizuojamu periodu. Paminėtina, kad 2022 m. kaimo ir miesto gyventojų ligotumo rodiklis skyrėsi nedaug (miesto gyv. – 685,1/1000 gyv., kaimo gyv. – 681,1/1000 gyv.).

1 pav. 65 metų ir vyresnių Lietuvos gyventojų ligotumo hipertenzinėmis ligomis (I10–I15) pokyčiai 2018–2022 m.

2022 m. Akmenės rajono savivaldybėje hipertenzinėmis ligomis sirgo 3804 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojai (1206 vyrai ir 2598 moterys), t. y. 1000-iui gyventojų teko 823,6 sergantieji minėtomis ligomis (2 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis padidėjo 5,2 proc. Lyginant ligotumo hipertenzinėmis ligomis rodiklius pagal lytį, moterys visu analizuojamu laikotarpiu hipertenzinėmis ligomis sirgo dažniau nei vyrai. Be to, vyrų ligotumo rodiklis 2018–2022 m. didėjo sparčiau nei moterų, atitinkamai 3,3 ir 10,1 proc. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad kaimo gyventojų ligotumo rodikliai buvo mažesni. Paminėtina, kad 2022 m. kaimo ir miesto gyventojų ligotumo rodiklis skyrėsi nedaug (miesto gyv. – 822,5/1000 gyv., kaimo gyv. – 818,8/1000 gyv.).

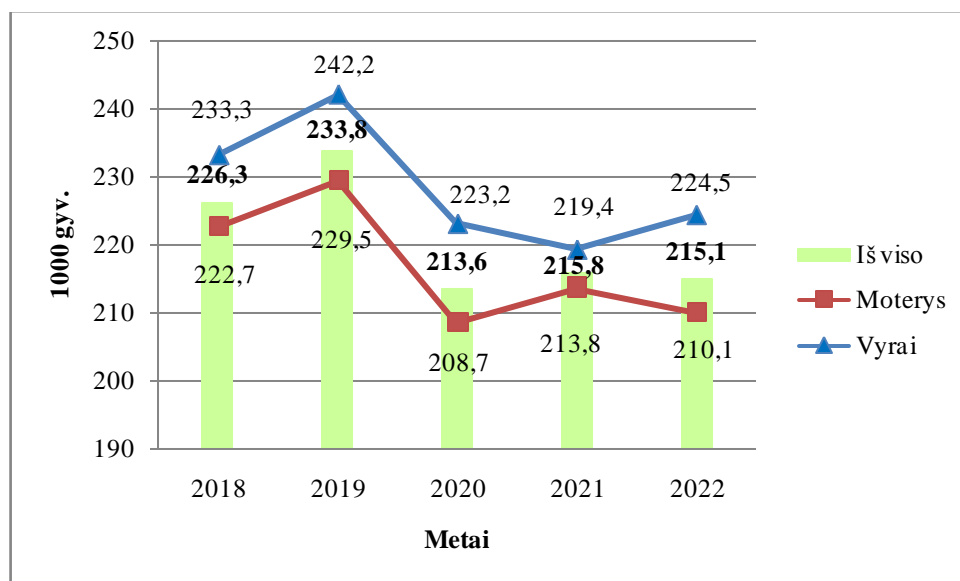

2 pav. 65 metų ir vyresnių Akmenės rajono savivaldybės gyventojų ligotumo hipertenzinėmis ligomis (I10–I15) pokyčiai 2018–2022 m.

KRŪTINĖS ANGINA (TLK–10–AM I20)

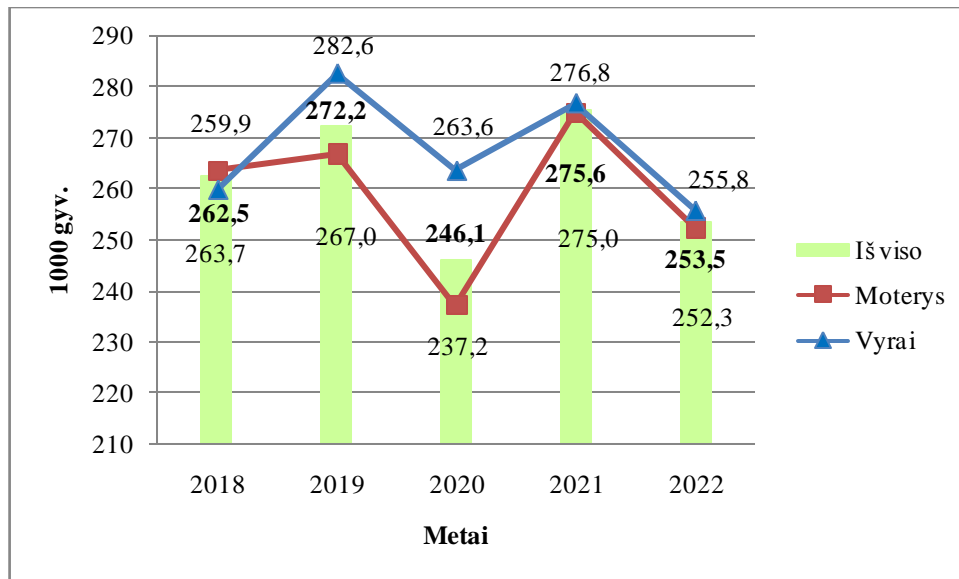
2022 m. Lietuvoje krūtinės angina sirgo 121 787 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojai (44 512 vyrų ir 77 275 moterys), t. y. 1000-iui gyventojų teko 215,1 sergančiųjų minėtomis ligomis (3 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis sumažėjo 5 proc. Lyginant ligotumo krūtinės angina rodiklius pagal lytį, vyrai visu analizuojamu laikotarpiu krūtinės angina sirgo dažniau nei moterys. Tačiau vyrų ligotumo rodiklis 2018–2022 m. mažėjo lėčiau nei moterų, atitinkamai 3,7 ir 5,7 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu daugiausiai krūtinės angina, tiek vyrai, tiek moterys sirgo būdami 85 metų ir vyresnio amžiaus. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad didesnis atotrūkis tarp miesto ir kaimo gyventojų buvo 2018–2020 m., tačiau 2021 ir 2022 m. miesto ir kaimo gyventojų ligotumo rodikliai supanašėjo, sumažėjus miesto ir padidėjus kaimo gyventojų rodikliams. Vis tik miesto gyventojų ligotumo rodikliai išliko didesni beveik visose analizuojamose amžiaus grupėse bei visu analizuojamu periodu. Paminėtina, kad 2021 ir 2022 m. kaimo ir miesto gyventojų ligotumo rodiklis 65–74 metų amžiaus

grupėje skyrėsi nedaug (miesto gyv. – 152,4 (2022 m.), 153,9 (2021 m.)/1000 gyv.; kaimo gyv. – 155,1 (2022 m.), 156,7 (2021 m.)/1000 gyv.).

3 pav. 65 metų ir vyresnių Lietuvos gyventojų ligotumo krūtinės angina (I20) pokyčiai 2018–2022 m.

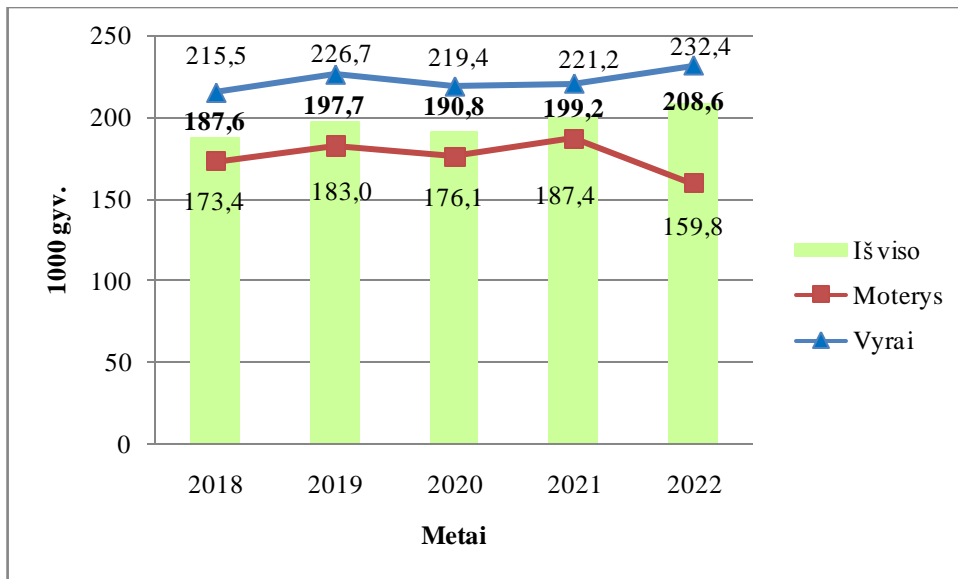
2022 m. Lietuvoje krūtinės angina sirgo 171 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojas (406 vyrai ir 765 moterys), t. y. 1000-iui gyventojų teko 253,5 sergančiųjų minėtomis ligomis (4 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis sumažėjo 3,6 proc. Lyginant ligotumo krūtinės angina rodiklius pagal lytį, vyrai analizuojamu laikotarpiu krūtinės angina sirgo dažniau nei moterys, išskyrus 2018 metais. Tačiau vyrų ligotumo rodiklis 2018–2022 m. mažėjo lėčiau nei moterų, atitinkamai 1,6 ir 4,5 proc. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad šis rodiklis didesnis buvo kaimo vietovėse.

4 pav. 65 metų ir vyresnių Akmenės rajono savivaldybės gyventojų ligotumo krūtinės angina (I20) pokyčiai 2018–2022 m.

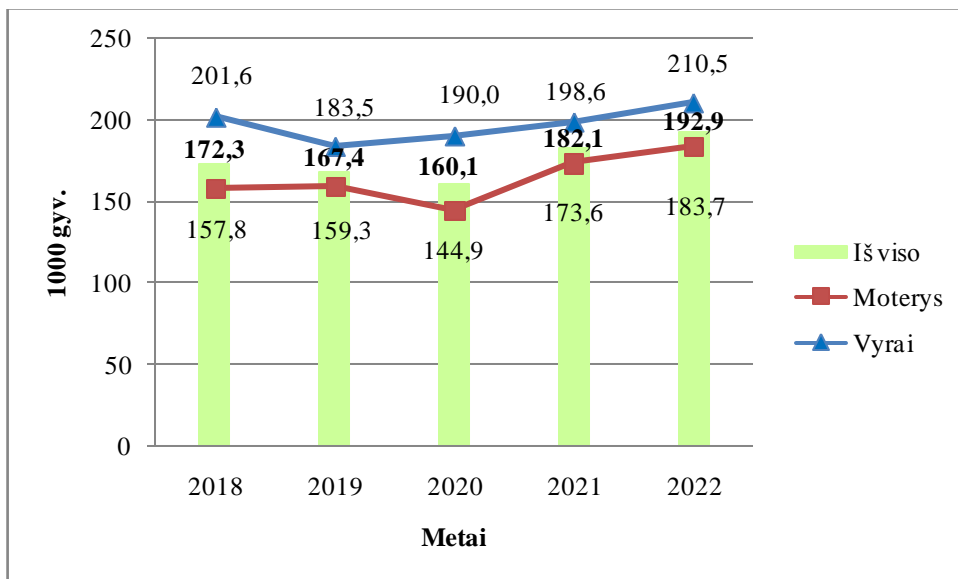
LAIDUMO SUTRIKIMAI IR ŠIRDIES ARITMIJOS (TLK–10–AM I44–I49)

2022 m. Lietuvoje laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis sirgo 118 099 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojai (46 064 vyrai ir 72 035 moterys), t. y. 1000-iui gyventojų teko 208,6 sergantieji minėtomis ligomis (5 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis padidėjo 11 proc. Lyginant ligotumo laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis rodiklius pagal lytį, vyrai visu analizuojamu laikotarpiu laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis sirgo dažniau nei moterys. Tačiau vyrų ligotumo rodikliai 2018–2022 m. mažėjo lėčiau nei moterų, atitinkamai 7,8 ir 12,9 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu daugiausiai laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis tiek vyrai, tiek moterys sirgo būdami 85 metų ir vyresnio amžiaus. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad vyresnių miesto gyventojų ligotumo rodikliai buvo didesni nei kaimo gyventojų 2018–2020 m., tačiau 2021 ir 2022 m. kaimo gyventojų ligotumo rodikliai pralenkė miesto gyventojų rodiklius. Ši tendencija būdinga ir analizuojant smulkesnę vyresnių asmenų amžiaus grupę – 65–74 m. amžiaus. Tuo tarpu vyresnėje – 75–84 m. amžiaus miesto ir kaimo gyventojų grupėje – 2021 ir 2022 m. ligotumo rodikliai beveik susilygino, o 85 ir vyresnio amžiaus gyventojų rodikliai vėl daugiau išsiskiria pagal gyvenamąją vietovę labiau sergant miestiečiams.

5 pav. 65 metų ir vyresnių Lietuvos gyventojų ligotumo laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis (I44–I49) pokyčiai 2018–2022 m.

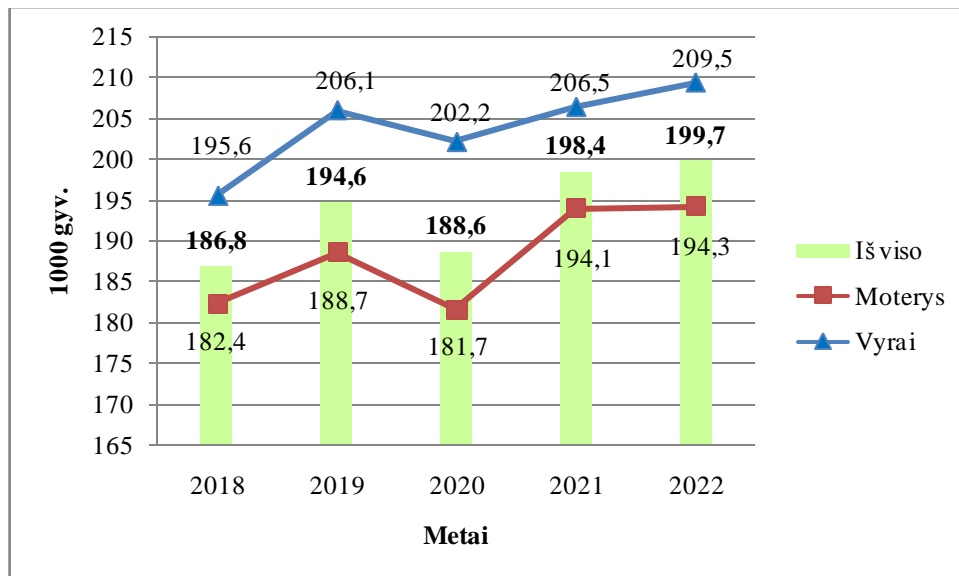
2022 m. Akmenės rajono savivaldybėje laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis sirgo 891 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojas (334 vyrai ir 557 moterys), t. y. 1000-iai gyventojų teko 192,9 sergantieji minėtomis ligomis (6 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis padidėjo 10,7 proc. Lyginant ligotumo laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis rodiklius pagal lytį, vyrai visu analizuojamu laikotarpiu laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis sirgo dažniau nei moterys. Tačiau vyrų ligotumo rodikliai 2018–2022 m. didėjo lėčiau nei moterų, atitinkamai 4,2 ir 14,1 proc. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad vyresnių kaimo gyventojų ligotumo rodikliai buvo didesni nei miesto gyventojų.

6 pav. 65 metų ir vyresnių Akmenės rajono savivaldybės gyventojų ligotumo laidumo sutrikimais ir širdies aritmijomis (I44–I49) pokyčiai 2018–2022 m.

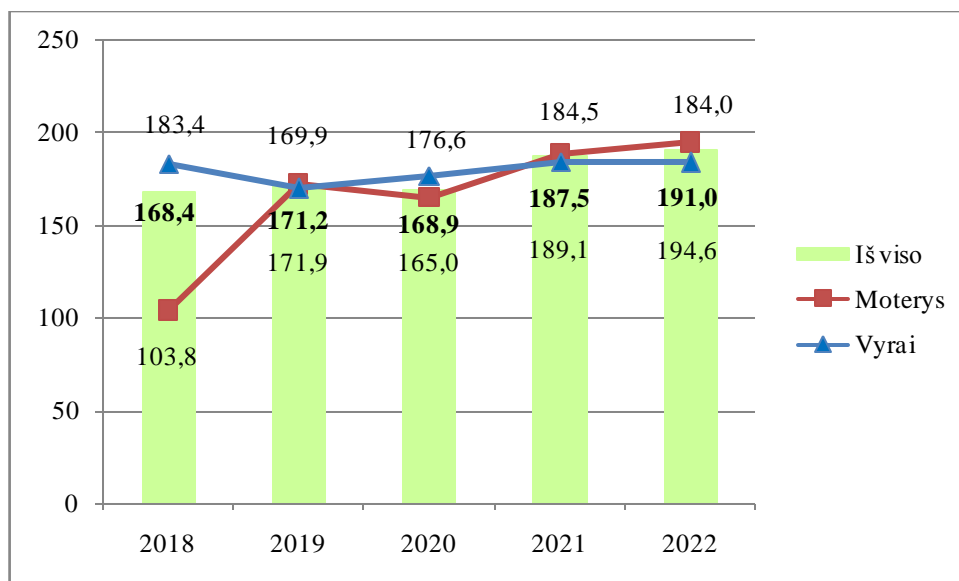
ŠIRDIES NEPAKANKAMUMAS (TLK–10–AM I50)

2022 m. Lietuvoje širdies nepakankamumu sirgo 113 037 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojai (41 542 vyrai ir 71 495 moterys), t. y. 1000-iui gyventojų teko 199,7 sergantieji minėta liga (7 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šia liga padidėjo 7 proc. Lyginant ligotumo širdies nepakankamumu rodiklius pagal lytį, vyrai visu analizuojamu laikotarpiu širdies nepakankamumu sirgo dažniau nei moterys. Be to, vyrų ligotumo rodikliai 2018–2022 m. didėjo sparčiau nei moterų, atitinkamai 7,1 ir 6,6 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu daugiausiai širdies nepakankamumu tiek 85 metų ir vyresnio amžiaus vyrų, tiek moterų rodikliai ženkliai išsiskyrė iš kitų amžiaus grupių. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad vyresnių kaimo gyventojų ligotumo rodikliai buvo didesni nei miesto gyventojų visu analizuojamu 2018–2022 m. periodu, taip pat visose analizuojamose amžiaus grupėse.

7 pav. 65 metų ir vyresnių Lietuvos gyventojų ligotumo širdies nepakankamumu (I50) pokyčiai 2018–2022 m.

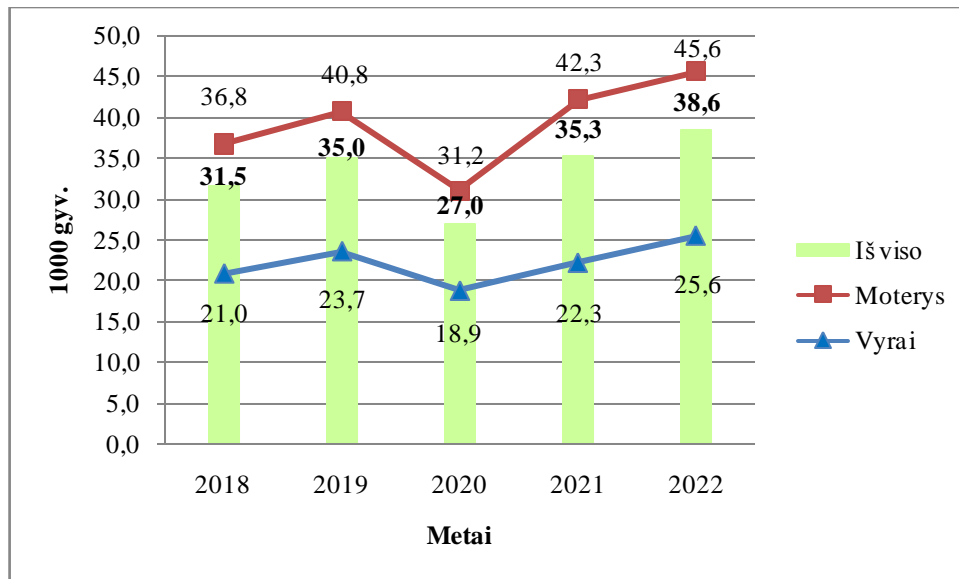
2022 m. Akmenės rajono savivaldybėje širdies nepakankamumu sirgo 882 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojai (292 vyrai ir 590 moterų), t. y. 1000-iui gyventojų teko 191 sergantysis minėta liga (8 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šia liga padidėjo 11,8 proc. Lyginant ligotumo širdies nepakankamumu rodiklius pagal lytį, vyrai visu analizuojamu laikotarpiu širdies nepakankamumu sirgo 2018, 2020 metais dažniau nei moterys. Moterų ligotumo rodikliai 2018–2022 m. didėjo 46,7 proc., o vyrų – 0,3 proc. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad vyresnių kaimo gyventojų ligotumo rodikliai buvo didesni nei miesto gyventojų visu analizuojamu 2018–2022 m. periodu.

8 pav. 65 metų ir vyresnių Akmenės rajono savivaldybės gyventojų ligotumo širdies nepakankamumu (I50) pokyčiai 2018–2022 m.

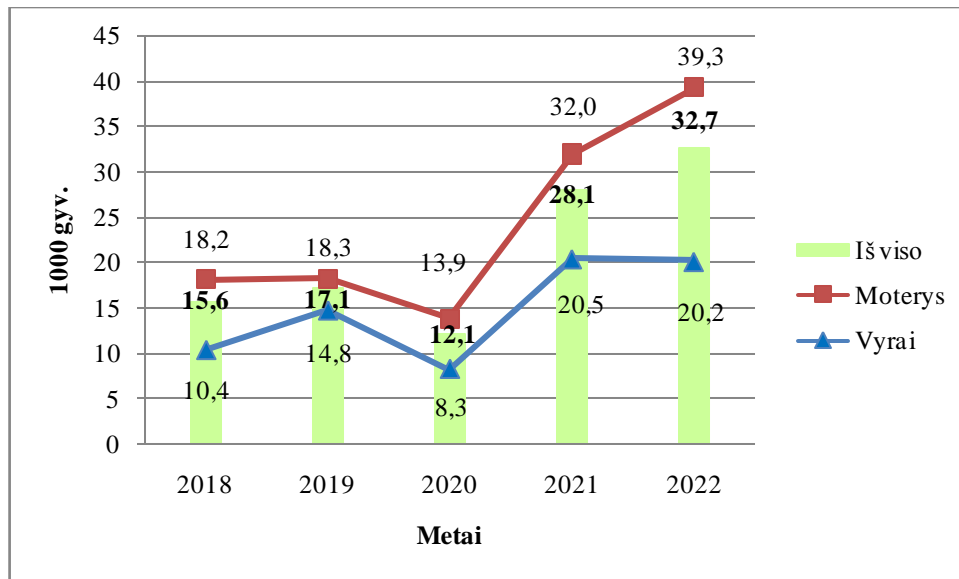
KOJŲ VENŲ VARIKOZĖ (TLK–10–AMI83)

2022 m. Lietuvoje kojų venų varikozėmis sirgo 21 841 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojas (5 068 vyrai ir 16 773 moterys), t. y. 1000-iui gyventojų teko 38,6 sergantieji minėtomis ligomis (9 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis išaugo 22,6 proc. Lyginant ligotumo kojų venų varikozėmis rodiklius pagal lytį, moterys visu analizuojamu laikotarpiu kojų venų varikozėmis sirgo dažniau nei vyrai – 2022 m. 1000-iui moterų teko 45,6 sergančiosios, tuo tarpu vyrams – 25,6 sergantieji, t. y. moterys sirgo 1,8 kartų dažniau nei vyrai. Be to, moterų ligotumo kojų venų varikozėmis rodikliai 2018–2022 m. didėjo šiek tiek sparčiau nei vyrų – atitinkamai moterų padidėjo 23,9 proc., vyrų – 21,8 proc. Visu analizuojamu laikotarpiu daugiausiai kojų venų varikozėmis vyrai sirgo būdami 75–85 metų amžiaus ir vyresni. Šioje amžiaus grupėje vyrų ligotumas padidėjo vidutiniškai 33 proc. Moterys dažniausiai sirgo būdamos 75–84 metų amžiaus, išskyrus 2019 m., kai moterys dažniau sirgo būdamos jaunesnės – 65–74 metų amžiaus. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad miesto gyventojų ligotumo rodikliai išliko didesni nei kaimo gyventojų visu analizuojamu periodu bei visose analizuojamose amžiaus grupėse. Paminėtina, kad 2022 m. kaimo ir miesto gyventojų ligotumo rodiklis labiausiai skyrėsi 75–84 metų amžiaus grupėje (miesto gyv. – 46,7/1000 gyv., kaimo gyv. – 31,9/1000 gyv.).

9 pav. 65 metų ir vyresnių Lietuvos gyventojų ligotumo kojų venų varikozė (I83) pokyčiai 2018–2022 m.

2022 m. Akmenės rajono savivaldybėje kojų venų varikozėmis sirgo 151 65 metų ar vyresnio amžiaus gyventojas (32 vyrai ir 119 moterų), t. y. 1000-iai gyventojų teko 32,7 sergantieji minėtomis ligomis (10 pav.). 2018–2022 m. vyresnių asmenų ligotumas šiomis ligomis išaugo 52,3 proc. Lyginant ligotumo kojų venų varikozėmis rodiklius pagal lytį, moterys visu analizuojamu laikotarpiu kojų venų varikozėmis sirgo dažniau nei vyrai – 2022 m. 1000-iai moterų teko 39,3 sergančiosios, tuo tarpu vyrams – 20,2 sergantieji, t. y. moterys sirgo 1,1 kartų dažniau nei vyrai. Be to, moterų ligotumo kojų venų varikozėmis rodikliai 2018–2022 m. didėjo šiek tiek sparčiau nei vyrų – atitinkamai moterų padidėjo 53,7 proc., vyrų – 48,5 proc. Analizuojant 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų ligotumo rodiklius pagal gyvenamąją vietą, nustatyta, kad miesto gyventojų ligotumo rodikliai išliko didesni nei kaimo gyventojų 2020 – 2022 metais.

10 pav. 65 metų ir vyresnių Akmenės rajono savivaldybės gyventojų ligotumo kojų venų varikoze (I83) pokyčiai 2018–2022 m.

Pranešime naudoti Higienos instituto leidinio „65 m. ir vyresnių Lietuvos gyventojų ligotumo pagrindinėmis lėtinėmis ligomis pokyčiai 2018–2022 m.“, Higienos instituto Sveikatos statistikos duomenų portalo duomenys

Parengė visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Rūta Liubamirskienė